

Donner

medeverantwoordelijk voor de keuzes die het maakt. De minister van Justitie behoort een oplossing voor dit probleem aan te dragen. Wij hebben hem de afgelopen weken al eerder vragen over deze kwestie gesteld.

Minister **Donner**: Afgelopen vrijdag heeft de Kamer vernomen dat het kabinet de zogenaamde voorjaarsbrief heeft vastgesteld. Zij is geïnformeerd over de wijze waarop het kabinet in de loop van dit jaar extra middelen beschikbaar zal stellen voor de jeugdproblematiek. Ook de capaciteit in instellingen van het ministerie van VWS voor deze behandeling maakt daarvan onderdeel uit. Het is niet mijn intentie om het probleem naar een ander over te hevelen. Het gaat in dit geval om een keuze die uitdrukkelijk door de Kamer is gemaakt, namelijk dat dergelijke gevallen bij uitstek niet samen met strafrechtelijke gevallen moeten worden opgevangen. Vanwege de gesloten opvang is het op dit moment nog nodig om de ingang te vinden bij een JJI, maar de primaire oplossing moet worden gevonden in behandeling van in- en uitstroom naar VWS-instellingen. Daarover is met de Kamer gesproken en dat is de lijn. Ik zal over deze situatie in overleg treden met de staatssecretaris van VWS met de intentie om te weten te komen binnen welke termijn voor de genoemde vijftig kinderen een oplossing kan worden gevonden. Het is mogelijk dat dit probleem snel is opgelost. In de praktijk is immers gebleken dat er vaak sprake is van golfbewegingen. Op het ene moment bestaat er behoefte aan plaatsing en op het andere moment niet. Als er een piek ontstaat, is het voor mij niet mogelijk om voor problemen direct een oplossing aan te dragen.

Mevrouw **Azough** (GroenLinks): Ik verbaas mij over de opmerkingen van de minister. Hij lijkt zichzelf te definiëren als een willoos werktuig van het ministerie van VWS. Wat is zijn verantwoordelijkheid op dit terrein? Dit probleem dient toch te worden opgelost? Het is toch niet de bedoeling dat er 50 kinderen op een wachtlijst staan?

Minister **Donner**: Ik heb diverse malen gezegd dat ik geen willoos werktuig ben van het ministerie van VWS. Evenmin ben ik een willoos werktuig in de handen van de Kamer. Het kabinet heeft wat dit betreft een duidelijke keuze gemaakt: de groeibudgetten van 2005 en 2006 worden overgeheveld naar het ministerie van VWS om de capaciteit te scheppen die voorzienbaar is. Inmiddels is bekend dat daarvoor nog meer budgetten worden vrijgesteld. Het kabinet is voortdurend bezig om een antwoord te vinden op deze vragen. Ik herhaal dat er sprake is van golfbewegingen. Op het ene moment zijn er 50 aanmeldingen van mensen voor wie ik niet meteen een plaats heb en op het andere moment zijn er te veel plaatsen. Dat is de werkelijkheid. Ook probeer ik op andere manieren binnen justitiële inrichtingen plaatsen voor deze jongeren te vinden. Dat kan zelfs inhouden dat ik die tijdelijk in andere groepen moet plaatsen dan waar zij gewenst zijn. Hoe meer parameters worden toegevoegd, des te groter de tekortkomingen, maar er wordt aan alle kanten aan oplossing van deze problematiek gewerkt, net zoals in het individuele geval een oplossing is gevonden.

Mevrouw **Van Dijken** (PvdA): U loopt te makkelijk weg van het feit dat u verantwoordelijk bent, ook voor de

werkbaarheid van de situatie van de kinderrechters. U dwingt hen beslissingen te nemen die weliswaar creatief zijn en even een noodoplossing kunnen bieden, maar absoluut geen bestendige oplossing zijn. U wijst te veel naar VWS. Van u verwacht ik verantwoordelijkheidsgevoel en de bereidheid tot het dan maar vinden van creatieve oplossingen. Inderdaad, de toekomst kan niemand voorspellen. Ik zie in de toegezegde brief niet alleen graag terug hoeveel van de 50 kinderen zijn uitgeplaatst, maar ook hoelang men op een wachtlijst heeft verbleven.

Minister **Donner**: Ik word aangesproken op een verantwoordelijkheid die ik hier een- en andermaal heb genomen. Ik heb de zaak niet naar VWS geschoven, en ik heb aangegeven dat binnen Justitie wordt gekeken naar andere creatieve oplossingen. Ik ga niet herhalen wat ik heb gezegd.

Vragen van het lid Van Hijum aan de staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid over **niet ingevulde leerbanen in het mkb en de aanpak van jeugdwerkloosheid**.

De heer **Van Hijum** (CDA): Voorzitter. Het afgelopen weekeinde luidde het mkb de noodklok over het feit dat veel stageplekken in de bouw, de techniek en de zorg onbenut blijven. De afgelopen jaren heeft het kabinet veel gedaan om het aantal stageplaatsen en leerwerkplekken uit te breiden: via een combinatie van leren en werken wordt leerlingen in het beroepsonderwijs, maar ook voortijdig schoolverlaters perspectief geboden op een baan. Nu blijkt echter dat veel van die plekken onbenut blijven. Het CDA vindt dit niet acceptabel, mede gelet op het feit dat jaarlijks nog ongeveer 16.000 jongeren de school verlaten zonder diploma. Het mkb noemt twee mogelijke redenen voor het niet vervullen van de stageplekken: in de eerste plaats onvoldoende motivatie bij de jongeren zelf en in de tweede plaats gebrekkige bemiddeling door scholen, gemeenten en het CWI.

Klopt het beeld dat veel stageplekken in de zorg, de bouw en de techniek momenteel onvervuld blijven en, zo ja, om hoeveel plekken gaat het daarbij? Is de staatssecretaris met de CDA-fractie van mening dat het onacceptabel is dat deze stageplekken, die met veel moeite en inzet door het bedrijfsleven zijn gecreëerd, onvervuld blijven? Is de staatssecretaris bereid, op korte termijn in overleg met gemeenten, scholen en CWI te bekijken hoe de toeleiding naar stageplekken op regionaal niveau kan worden verbeterd? Zijn er voldoende sanctiemogelijkheden voor jongeren die onvoldoende meewerken aan het verbeteren van hun eigen perspectief? Wanneer ontvangt de Kamer een uitgewerkt voorstel voor een leerwerkplicht voor jongeren tot 23 jaar?

Staatssecretaris **Van Hoof**: Voorzitter. Het beeld over de beschikbaarheid van stageplekken varieert. Inderdaad is in het algemeen een mismatch te constateren, zij het dat die per regio en per opleiding enorm verschilt. Er zijn sectoren waar men inderdaad niet genoeg jongeren kan

Van Hoof

krijgen voor de beschikbare plekken, maar er zijn ook sectoren waar meer behoefte aan leerbanen is. Daarbij heb ik het vooral over de sectoren administratie en detailhandel. In het algemeen is er een mismatch, afhankelijk van de opleiding. Verder kan worden gezegd dat bij alles wat te maken heeft met administratie en detailhandel de belangstelling van jongeren groter is dan bijvoorbeeld in de techniek. De voorzitter van de Taskforce Jeugdwerkloosheid zegt altijd dat er meer belangstelling is voor zitbanen dan voor loopbanen, een aardige duiding van de problematiek. Volgens de collega's van Onderwijs praten wij op zo'n 450.000 deelnemers aan het beroepsopleidingen over een tekort van zo'n 12.000 plaatsen, waarbij de meeste knelpunten in de grote steden zitten. Dit is natuurlijk een situatie die wij niet kunnen accepteren; het is van het grootste belang dat er het nodige aan gebeurt. Dat kan langs verschillende lijnen. Zo valt er iets te doen bij de jongeren zelf. Wij hebben het dan over beroepskeuzevoorlichting; wij moeten jongeren duidelijk maken hoe de arbeidsmarkt er nu en in de toekomst uitziet. Daarvoor zijn beroepsvoorlichters nodig. Het beeld van het beroep dat er onder jongelui bestaat, moet worden aangepast. Dit is een van de taken die onder andere de Taskforce Jeugdwerkloosheid op zich heeft genomen. Men werkt daar bijvoorbeeld met de internetsite opleidingenberoep.nl. Ook organiseert men samen met Colo, het Platform vmbo en andere instanties open dagen. Daarnaast is er een aparte pr-campagne die niet alleen op jongeren is gericht, maar ook op ouderen. Dit zijn enkele actiepunten om de "mindset" bij jongeren vorm te geven, zodat zij beter kunnen bepalen waar zij op de arbeidsmarkt hun toekomst moeten zoeken.

Inderdaad hebben wij via de Werktop 135 mln. extra middelen beschikbaar gesteld – ik denk dat de heer Van Hijum hierop doelt – die bestemd zijn voor het creëren van breed over het vmbo en het mbo verdeelde stageplaatsen. Verder kan ik de heer Van Hijum zeggen dat ik verwacht dat binnen niet al te lange termijn het voorstel van het kabinet inzake een leerwerkplicht tot 23 jaar aan de Kamer zal worden aangeboden.

Het overleg met gemeenten, scholen en het CWI vindt op dit moment al plaats. Bijvoorbeeld in Amsterdam en Rotterdam zijn heel goede afspraken gemaakt tussen de gemeente en het roc, afspraken die op dit moment ook verder gebruikt worden in andere gemeenten in het land. Het kabinet wil de mbo- en vmbo-instellingen wijzen op hun verantwoordelijkheid voor het helpen van jongeren dienaangaande. Het kabinet ondersteunt de roc's daar ook bij.

De sanctiemogelijkheden voor jongeren die zich niet houden aan de schoolplicht zijn bekend. Verder is er een mogelijkheid voor sanctie op het moment dat er een uitkering wordt aangevraagd; dan kunnen gemeenten jongelui snel terugleiden naar school of werk.

Verder lees ik in hetzelfde krantenbericht waaraan is gerefereerd, dat MKB-Nederland ver voor de einddatum in 2007 de 10.000 leerbanen die men beschikbaar had gesteld, ook vervuld heeft gekregen. Het lukt dus in een groot aantal gevallen ook wel.

De heer **Van Hijum** (CDA): Voorzitter. Ik denk dat het belangrijk is om te constateren dat wij langzaam maar zeker te maken krijgen met een andere arbeidsmarkt; het aantal vacatures neemt toe en de werkloosheid neemt af, gelukkig ook onder jongeren. Het blijft echter een

enorme opgave, ook de komende periode, om jongeren naar de arbeidsmarkt toe te leiden, met name de jongeren die er op een grotere afstand van staan, en om ervoor te zorgen dat daarbij optimaal gebruik wordt gemaakt van alle stageplaatsen en leerwerkplaatsen die wij met elkaar creëren. Ik hoor de staatssecretaris zeggen dat er inderdaad sprake is van een mismatch, die per regio en per sector weliswaar verschilt. Dit is mijns inziens hét aangrijpingspunt om nu echt actief aan de slag te gaan en ervoor te zorgen dat de jongeren die wij perspectief kunnen bieden, ook daadwerkelijk dit perspectief geboden wordt. Waar de staatssecretaris aangeeft dat hiervoor meerdere aardige projecten beschikbaar zijn, zou ik tegen hem willen zeggen: ga daarmee aan de slag en probeer die ook in andere regio's te introduceren. Wellicht kan hij ook nog wat meer zeggen over het tempo waarin hij een en ander wil uitrollen, juist ook om de samenwerkingsafspraken tussen werkgevers, scholen, gemeenten en het CWI per regio zo goed mogelijk vorm te geven.

Ik heb ook gevraagd naar de leerwerkplicht. De CDA-fractie hecht er bijzonder aan dat hierover op korte termijn een voorstel aan de Kamer wordt voorgelegd. Kan de staatssecretaris hierover opheldering geven?

Staatssecretaris **Van Hoof**: Voorzitter. Om met de laatste vraag te beginnen: het zijn de collega's van Onderwijs die dienaangaande het initiatief hebben. Mij is overigens wel bekend, dat naar verwachting op niet al te lange termijn een stuk hierover de Kamer zal bereiken. Ik weet dat het hedenmorgen in de onderraad aan de orde is geweest, maar wat de uitkomst daarvan precies is weet ik niet, aangezien ik niet bij die bespreking aanwezig was.

De noodzaak waarnaar de heer Van Hijum verwees, delen wij. Het feit dat er al heel veel is gebeurd, dat er afspraken in de Werktop zijn gemaakt, dat er vanuit de gemeenten en grote steden afspraken zijn gemaakt en dat er vanuit Onderwijs maar ook door de directie Leren en Werken heel veel activiteiten worden ondernomen, ondersteunt de constatering die de heer Van Hijum en ik delen dat de noodzaak groot is.

Over de uitrol waarnaar de heer Van Hijum vroeg, heb ik op dit moment geen planmatig schema voorhanden. Als hij dat wenst, ben ik overigens graag bereid de Kamer nadere informatie hieromtrent te verschaffen.

Mevrouw **Koşer Kaya** (D66): Voorzitter. Ik ben blij te horen dat er wat betreft de wensen van D66 om meer doelen te formuleren ten aanzien van het plaatsen van leerlingen, inmiddels ook geld is uitgetrokken. Voor 20.000 stageplaatsen is 20 mln. geïnvesteerd; er is 15 mln. geïnvesteerd voor mbo en meer simulatiestage-werkplaatsen. Ik heb herhaalde malen een verzoek daartoe gedaan. De staatssecretaris heeft gesproken over de plaatsen waar niet genoeg leerlingen voor zijn omdat die plekken niet gewild of geliefd zijn. Hij heeft niet gezegd hoe wij ervoor kunnen zorgen dat die plaatsen ook in de toekomst gevuld worden. Hoe krijgen wij de leerlingen zo ver om die opleidingen te kiezen?

Staatssecretaris **Van Hoof**: Ik heb in dat kader verwezen naar onder andere de activiteiten van de Taskforce Jeugdwerkloosheid. Ik heb de verschillende activiteiten genoemd met betrekking tot beroepskeuzevoorlichting. De Taskforce gaat daarop nadrukkelijk inzetten. Ik heb

Van Hoof

gewezen op de internetsite, een portal waarachter heel veel informatie over studie en beroepskeuze beschikbaar is voor vmbo- en mbo-leerlingen. Via die portal kunnen zij inzicht krijgen in de kansen op werk en stage in een bepaalde regio en sector. Men kan de eigen positie op de arbeidsmarkt in beeld brengen en aan de hand daarvan een keuze maken. Ik heb ook de samenwerking genoemd met Colo, de organisatie van onderwijs, roc's, en diverse scholenorganisaties. Ik noem ook de actiedagen, zoals Kom in het leerbedrijf. Ik heb ook gesproken van de pr-campagne voor de ouders om die voor te lichten over hoe hun zoon of dochter de goede keuze kan maken. Op dat terrein wordt een breed scala ingezet. Daarnaast is het aan de beroepskeuzevoorlichters bij de vmbo- en mbo-instellingen om de leerlingen de benodigde informatie te geven. Dat gebeurt overigens ook.

Mevrouw **Bussemaker** (PvdA): De staatssecretaris zegt dat er al heel veel gebeurt en dat er al heel veel afspraken zijn gemaakt. In de grote steden is er echter nog steeds sprake van een tekort van 12.000 stageplaatsen. Dat is veel te veel. De vraag is of er niet alleen gepraat wordt, maar ook voldoende gehandeld. Mijn fractie heeft iets meer dan drie weken geleden vragen gesteld naar aanleiding van de middelen die zijn afgesproken bij de werktop over stages en scholing. De staatssecretaris antwoordde daarop dat er gesproken werd over meer werkplaatsen, dat bekeken werd hoe de middelen het best besteed konden worden, dat er overlegd werd hoe de middelen en fiscale maatregelen op het terrein van scholing en werk kunnen worden ingevoerd. Dat gaat ons te langzaam. De 12.000 mensen die nu geen stageplek hebben, moeten die als de wiedeweerga krijgen.

Ik vraag de staatssecretaris om de Kamer voor 1 juni aan te geven hoe hij eraan bijdraagt om de mismatch op te lossen. Ik vraag hem ervoor te zorgen dat de middelen die eind vorig jaar bij de werktop zijn afgesproken dit halfjaar nog, het liefst nog deze maand, daadwerkelijk worden besteed. Alleen dan komen wij een stap verder.

Staatssecretaris **Van Hoof**: Mevrouw Bussemaker weet dat er middelen zijn afgesproken in de werktop tussen de werkgevers en de werknemers. Het is dus ook aan die gesprekspartners om hier het een en ander aan te doen. Ik zal de urgente boodschap van mevrouw Bussemaker bij hen neerleggen. Ik teken overigens aan dat ik de door mevrouw Bussemaker benodigde informatie binnenkort kan geven.

Mevrouw **Kraneveldt** (LPF): Hans de Boer, de voorzitter van de Taskforce Jeugdwerkloosheid, zegt dat als jongeren een opleiding zouden kiezen waar vraag naar is de jeugdwerkloosheid nu nul zou zijn. Jongeren kiezen echter liever voor een sexy klinkende opleiding als sport, beweging en dans. Die opleiding leidt echter nergens toe op en er is geen droog brood mee te verdienen. De staatssecretaris zegt dat met de keuzebegeleiders en de decanen gesproken moet worden en met de ouders hoe kinderen het beste naar een opleiding geleid kunnen worden. Wij weten al jaren dat leerlingen hier steeds meer voor kiezen. Toch laten de roc's het gewoon gebeuren om meer leerlingen te trekken. Ik verwacht er niet zo veel van. Deelt de staatssecretaris mijn observatie dat de overheid moet kappen in de wildgroei van opleidingen die ook in het mbo in de afgelopen jaren is

ontstaan? Is hij bereid om daar met zijn collega van Onderwijs over te praten?

Staatssecretaris **Van Hoof**: Ik begrijp uw zorgen. Een van de problemen is de mismatch. Een deel van de jongeren maakt een keuze die niet relevant is voor de toekomstige arbeidsmarkt. U vraagt mij om in overleg met de collega van OCW nog eens te kijken in hoeverre wij mensen anders dan door voorlichting kunnen sturen. Dat zeg ik graag toe.

Mevrouw **Kant** (SP): Gelukkig zijn er nog steeds veel jongeren die kiezen voor iets waar veel behoefte aan is, zeker in de toekomst, namelijk een baan in de zorg. Het gekke is dat er juist in de zorg een groot tekort is aan stageplekken. Onlangs heeft mijn fractie een onderzoek gedaan en daaruit blijkt dat er een enorm tekort is aan stageplekken, waardoor de roc's minder jongeren aannemen voor deze opleidingen dan zij zouden willen. Er is in de toekomst echter een grote behoefte aan mensen die zijn opgeleid in de zorg. Veel van deze jongeren hebben in de toekomst een baangarantie. Het is toch raar dat er juist in deze sector een groot tekort aan stageplekken is. Hoe wil de staatssecretaris dat oplossen? Voelt hij wat voor een stagefonds? Deze instellingen worden door premiecenten betaald en zij worden geconfronteerd met financiële krapte. Daarom kunnen zij mensen vaak geen goede stageplek aanbieden.

Staatssecretaris **Van Hoof**: Ik ben het er niet mee eens dat roc's geen mensen aannemen omdat er geen stageplekken zijn.

Mevrouw **Kant** (SP): Ik heb een onderzoek gedaan en daaruit blijkt dat een groeiend aantal roc's als gevolg van een tekort aan stageplaatsen minder mensen aannemen voor opleidingen in de zorg dan zij kunnen aannemen.

De **voorzitter**: Dit is geen debat. Het woord is aan de staatssecretaris.

Staatssecretaris **Van Hoof**: Ik neem kennis van wat mevrouw Kant zegt. Ik ben ook zeer geïnteresseerd in die gegevens. Ik leef in de veronderstelling dat roc's geen grote beperkingen kunnen organiseren. Zij hebben de plicht om mee te werken aan het tot stand brengen tot stagerelaties. Zij moeten ook actief stageplekken zoeken. Daar mogen roc's zich niet aan onttrekken. De regeling daarvoor is op dit moment misschien onvoldoende duidelijk. Om die reden zijn de collega's van OCW bezig dat wettelijk vast te leggen. Het wetsvoorstel inzake educatie en beroepsonderwijs komt binnenkort naar de Kamer. Anders dan de werktopgelden en de fondsen die het kabinet sowieso beschikbaar stelt, zie ik op dit moment geen mogelijkheden om welk fonds dan ook te organiseren.

Mevrouw **Örgü** (VVD): Ik begin met een compliment voor de Taskforce Jeugdwerkloosheid die fantastisch werk heeft gedaan. Alleen is de Taskforce nog lang niet klaar, want het probleem van de jeugdwerkloosheid is nog niet opgelost. Ik kom nog even terug op de mismatch. De staatssecretaris is even ingegaan op de sanctiemogelijkheden voor jongeren die hun plekken niet accepteren. Welke sanctiemogelijkheden ziet de

Van Hoof

staatssecretaris? Welke ideeën heeft hij hierover? Kan hij die vermelden in de brief?

Staatssecretaris **Van Hoof**: Ik maak eerst een opmerking over de omvang van de jeugdwerkloosheid. Ik denk dat er een heel genuanceerd beeld naar voren komt als wij daar nader naar gaan kijken. Collega Rutte en ik hebben de Taskforce onlangs in een bestuurlijk overleg gevraagd om de omvang, de duur en het karakter van de jeugdwerkloosheid in beeld te brengen. Dan weten wij ook exact waar wij het over hebben. Dan hoeven wij er niet steeds in algemene termen over te spreken. Wij werken nu aan wat meer inzicht in de omvang. Dat betekent dat wij met wat meer gerichte oplossingen kunnen komen. Dan kunnen wij ook kijken naar de sanctiemogelijkheden. Naar mijn stellige overtuiging kunnen de sancties alleen in beeld komen als een schoolverlater een uitkering vraagt. Dan kun je zo'n jongere nog aanspreken, afhankelijk overigens van de leerplichtige leeftijd. Op dat punt komt er een voorstel van het ministerie van OCW. Ik heb al naar aanleiding van de vragen van de heer Van Hijum aangegeven dat de notitie van het kabinet over de leer/werkplicht tot 23 jaar de Kamer zeer binnenkort zal bereiken.

Vragen van het lid Smilde aan de minister voor Bestuurlijke Vernieuwing en Koninkrijksrelaties over zijn uitlatingen inzake de gebrekkige fraudebestendigheid van het nieuwe paspoort.

De **voorzitter**: Het vragenuur is eigenlijk voorbij, maar omdat ik de vragensteller niet helemaal de dupe wil laten worden, wil ik de vragen laten stellen door mevrouw Smilde, gevolgd door het antwoord van de minister, en daarna eventueel de reactie van mevrouw Smilde, als zij dat wil. Ik sta geen aanvullende vragen toe.

□

Mevrouw **Smilde** (CDA): Voorzitter. De CDA-fractie juicht automatisering en vereenvoudiging toe, zeker op het gebied van paspoorten. Het nieuwe paspoort gaat worden gebruikt door alle Europeanen. Dat is prima, maar afgelopen zaterdag stond in het Dagblad van het Noorden dat de minister een pas gaat introduceren, terwijl hij zelf twijfelt aan de fraudebestendigheid ervan. Al vanaf september 2005 zou hij hiervoor bij de Europese Commissie en de Internationale Luchtvaartassociatie aandacht hebben gevraagd, maar het proces moest doorgaan, want in andere landen was men al begonnen met het drukken van de pas. Gisteren is de pas geïntroduceerd.

Wij hebben de volgende vragen aan de minister. Klopt het bericht in de krant dat hij twijfelt aan de fraudebestendigheid van de pas die hij twee dagen later introduceert? Wat is precies het probleem? Waarom is de minister een roepende in de woestijn geweest? Was men in andere lidstaten niet gevoelig voor zijn argumenten? Trok hij wellicht te laat aan de bel? Zo ja, waarom deed hij dat niet eerder? Welke maatregel neemt de minister om de fraudegevoeligheid te torpederen en hoe effectief kan die maatregel nog zijn in dit stadium? Is de minister het niet met de CDA-fractie eens dat het bij zo iets kwetsbaars als een paspoort – ik heb het nog niet eens

over de biometrische kenmerken die moeten worden aangebracht – verstandig is de productie daarvan in overheidshanden te houden?

□

Minister **Pechtold**: Voorzitter. De eerste vraag is of het bericht klopt. Het antwoord is negatief. Het bericht klopt niet. Dat had mevrouw Smilde misschien kunnen opmaken uit de zelfverzekerdheid waarmee ik gisteren het nieuwe paspoort dat op 26 augustus wordt geïntroduceerd bij de Sdu ten toon heb gehouden. Zoals de Kamer weet, is er in 2001 een nieuwe generatie paspoorten gekomen. Waarschijnlijk hebben de leden die inmiddels ook allemaal. Dat paspoort was een revolutionaire verbetering, vergeleken met het paspoort daarvoor. Maar vijf jaar later blijkt dat de wereld weer is veranderd. Internationaal stellen wij nieuwe eisen. Onderdelen van het paspoort moesten verder worden verbeterd. Dat hebben wij gedaan. In internationaal verband zijn daarover afspraken gemaakt. Vandaar dat inmiddels sprake is van weer een nieuwe generatie paspoorten. Daarin is ook elektronica verwerkt. Dat is de chip.

Kijkend naar de afspraken die zijn gemaakt en de eisen die zijn gesteld, heb ik de indruk dat de berichtgeving is gebaseerd op het volgende. Eén van de codes die nodig is om het paspoort en de gegevens die op de chip staan te kunnen lezen, is gebaseerd op drie cijfers, namelijk het nummer van het paspoort, de geboortedatum van de houder en de verloofdatum van het paspoort. Die drie cijfers bij elkaar leiden tot de code waarmee het paspoort kan worden gelezen. Ik heb de Kamer vorig jaar gemeld dat ik vond dat die code, gebaseerd op de drie cijfers, zo ingewikkeld mogelijk zou moeten zijn. Daarom heb ik er internationaal op aangedrongen wat dat betreft nog een stap verder te gaan. Ik heb dat de Kamer vorig jaar laten weten. De internationale organisatie waarmee wij samenwerken, vond dat echter niet verstandig, omdat diverse landen inmiddels verder in het proces waren. Wel vond men onze suggestie om te trachten onderdelen van de code nog ingewikkelder te maken, een goede. Eén daarvan komt erop neer dat het uitgeven van het paspoort niet meer op volgnummer gebeurt, maar at random. Degene die wel eens een staatslot koopt, kan het eindcijfer zelf kiezen. Dat kan dadelijk niet bij het nieuwe paspoort; de cijfers zijn niet opeenvolgend. Dat zal maken dat de code nog moeilijker te kraken is en zal naar mijn mening ook bijdragen aan een veilig paspoort. Daarmee heb ik ook beschreven wat het probleem is en dat ik geen roepende in de woestijn ben, maar er wel graag vanuit de eigen Nederlandse verantwoordelijkheid over meedenk hoe het diegenen die slechte dingen willen met ons paspoort nog moeilijker is te maken. De maatregelen heb ik genomen en zij zullen wat mij betreft tot het gewenste effect leiden.

De laatste vraag van mevrouw Smilde is van een wat andere orde. Die luidt of ik vind dat de drukker van het paspoort – zij doelt op de Sdu – in overheidshanden moet blijven. Dat lijkt mij een andere discussie dan die wij vandaag moeten voeren over de veiligheid van het paspoort. Ik heb er alle vertrouwen in dat het contract dat ik gisteren voor de komende vijf jaar met dit bedrijf heb getekend ervoor zal zorgen dat wij de komende jaren een goed Nederlands paspoort zullen hebben.

Mevrouw **Smilde** (CDA): De minister heeft gezegd dat hij